

Nr 14.

Ankom till riksdagens kansli den 12 maj 1921 kl. 11 f. m.

Andra kammarens fjärde tillfälliga utskotts utlåtande nr 14, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t i fråga om utredning angående behörigheten av kronans upplåtelser till bergsbruket av skogar inom Hedemora socken m. m.

Motionen.

I en inom andra kammaren väckt och till dess fjärde tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 139, har herr Olsson i Mora hemställt, »att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes snarast möjligt verkställa utredning angående behörigheten av kronans upplåtelser till bergsbruket av skogar inom Hedemora socken i Kopparbergs län samt att, därest utredningen därtill skulle giva anledning, för riksdagen framlägga förslag till åtgärder i syfte, att ifrågavarande skogar, i den mån de äro för jordbruket inom socknen behövlige, må komma jordägarna tillgodo, eller ock att kronan under nyss nämnda förutsättning på annat sätt håller jordägarna skadeslösa».

I fråga om motiveringen av denna hemställan får utskottet hänvisa till motionen.

*Kammar-
kollegium.*

Utskottet har i vederbörlig ordning inhämtat yttrande över motionen från kungl. kammarkollegium, som i anledning härav förklarar sig icke hava något att tillägga till sitt till andra kammarens fjärde tillfälliga utskott den 23 april 1920 avgivna utlåtande i anledning av en vid 1920 års riksdag i förevarande ämne väckt motion. I sistnämnda utlåtande anförde kammarkollegium bl. a. följande:

»Den i motiveringen till förevarande motion omförmälda skogstrakten Skånmarken har jämlikt kungl. kungörelsen den 4 februari 1811 blivit

skattlagd till ett hemman Skånmarken om $1\frac{1}{80}$ mantal, vilket hemman därefter genom kollegii skatteköp den 24 maj 1830 försålles till ägarna av Vikmanshytte och Turbo bruk och dessa bruks framtida ägare.

Huruvida genom nämnda eller andra i motionen vidrörda upplåtelser av liknande slag Hedemora sockenmäns rätt blivit träd för nära, är kollegium nu icke i tillfälle att bedöma. Skulle emellertid så hava skett, synes billigheten tala för att sockenmännen av kronan i någon form hållas skadeslösa.

Kollegium har förty icke något att erinra emot, att den av motionären föreslagna utredningen verkställes».

Av vad som förebragts i denna fråga, dels vid 1920 års riksdag genom de likalydande motionerna nr 203 i första och nr 313 i andra kammaren ävensom vid behandlingen av sistnämnda motion i andra kammaren, då kammaren mot utskottets avslagsyrkande med 76 röster mot 53 beslöt att bifalla motionen, dels ock vid innevarande års riksdag genom föreliggande motion, synes framgå, att behörigheten av kronans upplåtelser till bergsbruket av skogarna inom Hedemora socken ingalunda kan anses vara på ett tillfredsställande sätt avgjord genom Svea hovrätts i föreliggande motion berörda dom den 9 juni 1755. Då därtill kommer, att denna fråga inom Hedemora socken av ålder tillmätts och ännu alltjämt tillmätes stor betydelse, finner utskottet billigheten fordra, att en opartisk utredning kommer till stånd, samt att, om en sådan utredning visar, att Hedemora sockenmäns rätt blivit rädd för nära, förslag framlägges för riksdagen till ordnande av dessa förhållanden på ett sådant sätt, »att sockenmännen», såsom det heter i kammarkollegii ovan anförda utlåtande, »av kronan i någon form hållas skadeslösa».

Utskottet.

Andra kammaren har redan — med bifall till den hemställda utskottet gjort i sitt utlåtande nr 9 — för sin del beslutat att hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning snarast möjligt, huruvida åtgärder böra vidtagas för att till kronan återföra rekognitionshemman och till bergsbrukets understöd anslagna skogar m. m. Om en sådan utredning kommer till stånd, måste densamma givetvis även omfatta ifrågavarande skogar i Hedemora socken. Då emellertid det i föreliggande motion gjorda yrkandet även innefattar en utredning angående eventuellt skadestånd, synes det utskottet riktigt, att denna fråga behandlas särskilt för sig, även om den, såsom lämpligt torde vara, hänskjutes till samma kommission, som kan komma att behandla den allmänna frågan.

Med återopande av det anförda får utskottet hemställa,

att andra kammaren ville för sin del besluta, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes snarast möjligt verkställa utredning angående behörigheten av kronans upplåtelse till bergsbruket av skogar inom Hedemora socken i Kopparbergs län, samt att, därest utredningen därtill skulle giva anledning, för riksdagen framlägga förslag till åtgärder i syfte att ifrågavarande skogar, i den mån de äro för jordbruket inom socknen behöfliga, må komma jordägarna tillgodo, eller ock att kronan under nyss nämnda förutsättning på annat sätt håller jordägarna skadeslösa.

Stockholm den 10 maj 1921.

Å utskottets vägnar:

M. JENSEN.

Närvarande: herrar Jensen, Stjernstedt, Bergström i Bäckland, Andersson i Höör, Alexandersson,* Holmgren, Pettersson i Köping, Andersson i Storegården, Ericsson i Sörbo* och Hansson i Trollhättan.

*Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herrar *Stjernstedt, Holmgren* och *Andersson* i Storegården.
